

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ НЕОЛІМПІЙСЬКИМ СПОРТОМ

О.А. Макаренко, Т.А. Кропивницька
Національний університет фізичного виховання і спорту України,
м. Київ, Україна

Актуальність. Сучасний неолімпійський спорт – соціокультурне явище, один з напрямків спортивного руху, де реалізуються взаємопов'язані між собою процеси спортивної підготовки, організації та проведення спортивних змагань з тих видів спорту, які не входять до олімпійської програми [5].

З огляду на нетривалий період розвитку цього напрямку спорту його організаційно-управлінська структура знаходиться в стадії активного формування, пошуку взаємозв'язків з вже існуючими спортивними організаціями. У зв'язку з цим актуальним питанням виступає аналіз основних тенденцій в управлінні розвитком неолімпійським спортом в світі.

Мета дослідження – обґрунтування перспектив розвитку організаційно-управлінської системи неолімпійського спорту.

Завдання дослідження: 1) Проаналізувати хронологію формування керівних структур у системі неолімпійського спорту; 2) Виділити основні тренди у формуванні керівних структур у системі неолімпійського спорту та взаємозв'язках між ними; 3) Визначити можливі шляхи подальшого розвитку організаційно-управлінської системи неолімпійського спорту.

Методи та організація дослідження: аналіз літературних джерел, документальних матеріалів та інформації мережі Інтернет; синтез та узагальнення; порівняння та аналогія; системний підхід.

Результати дослідження та їх обговорення. Початком розвитку неолімпійського спорту в світі можна вважати проведення у 1981 р. I Всесвітніх ігор – його головних міжнародних комплексних змагань. Саме тоді почала формуватися організаційно-управлінська система цього напрямку спорту.

Вивчення наукової літератури та офіційних сайтів міжнародних спортивних організацій дозволяє виділити дві групи структур (*рис. 1*).

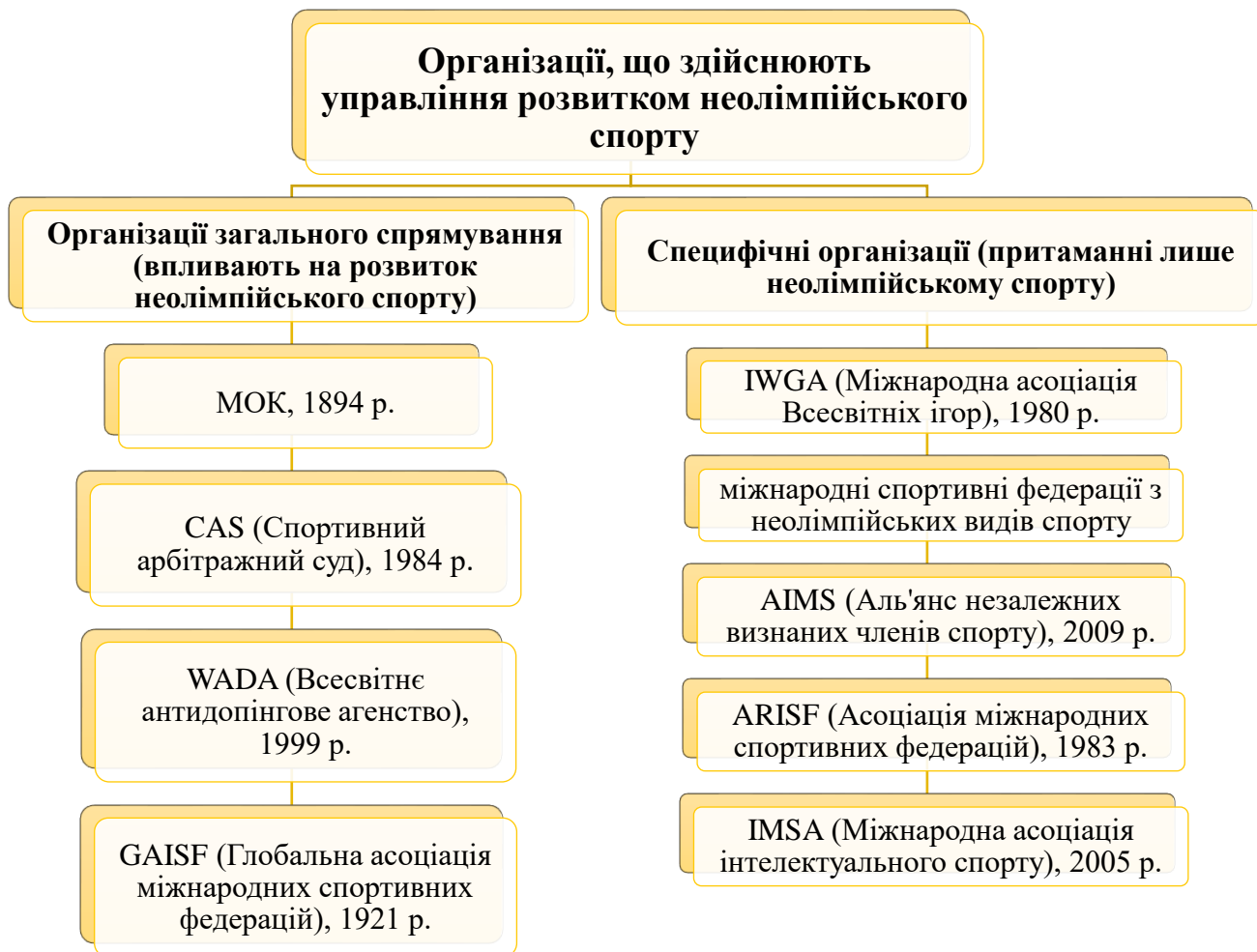

Рис 1. Організації, що формують організаційно-управлінську систему неолімпійського спорту

Першими у системі неолімпійського спорту почали формуватися міжнародні спортивні федерації. Найдавнішими тут виступають Міжнародна федерація авіаційного спорту (1905 р.), Міжнародна федерація ролер-спорту (1924 р.), Міжнародна федерація скелелазіння та альпінізму (1932 р.). До системи неолімпійського спорту варто віднести і міжнародні організації, що опікуються одночасно і олімпійськими, і неолімпійськими видами (наприклад, Міжнародна федерація гімнастики тощо).

Виникнення та інтенсивний розвиток великої кількості видів спорту у ХХ сторіччі, а також неможливість всіх охочих потрапити до програми Олімпійських ігор, спонукало їх керівні органи до ідеї створення власного івенту. Але задля цього мав бути координуючий орган, який створено у 1980 р.

під назвою Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор (IWGA). Основною метою її діяльності є популяризація спортивних змагань, що організуються та керуються федераціями – членами асоціації, зміцнення позицій шляхом високих спортивних досягнень і збереження традиційних цінностей спорту за допомогою Всесвітніх ігор [3].

Трохи згодом (1983 р.) задля захисту та підтримки федерацій, види спорту яких входили або не входили до Всесвітніх ігор, але були визнані МОК, і прагнули потрапити до програми Олімпійських ігор, створено Асоціацію міжнародних спортивних федерацій, визнаних МОК (ARISF). Сьогодні члени цієї структури через представництво у 22-х комісіях МОК відстоюють інтереси неолімпійських видів спорту в межах всього олімпійського руху відповідно до Олімпійської хартії [1].

До ARISF увійшли і федерації, що опікувалися розвитком настільних ігор: шахів, шашок, бриджу. Давня історія існування цих видів спорту і їх МСФ, а також визнання МОК, не надавало право бути представленими у програмі Олімпійських ігор, і навіть Всесвітніх ігор. Через це прийнято рішення про утворення у 2005 р. Міжнародної асоціації інтелектуального спорту (IMSA) задля проведення власних міжнародних комплексних змагань.

Так як не всі види спорту визнавалися МОК, а кількість їх з кожним десятиріччям зростала, відповідні міжнародні федерації задля об'єднання своїх зусиль, обміну знаннями та досвідом, підвищення ролі у спортивній спільноті, започаткування тісної співпраці з МОК та подальше офіційне визнання з його боку, у 2009 р. створили Альянс незалежних визнаних учасників спорту (AIMS).

Сьогодні ARISF і AIMS – є складовими Глобальної асоціації МСФ (GAISF), що бере свій початок з 1921 р. Поряд з ними в її структурі є ще два об'єднання МСФ, що опікуються розвитком літніх та зимових олімпійських видів спорту. GAISF посідає унікальне місце в спортивному середовищі, поєднуючи як федерації, так і спортивні організації, що розвивають певні напрями спорту (адаптивний спорт, університетський спорт, спорт ветеранів

тощо). Її членом є й IWGA [2]. Отже GAISF слід розглядати як універсальну структуру для всіх напрямів спорту, у т.ч. і неолімпійського.

Неолімпійський спорт розвивається у взаємозв'язку з іншими напрямками спорту, зокрема з олімпійським. Про це свідчать меморандуми, що підписані між президентами МОК і IWGA, присутність президента МОК на відкритті Всесвітніх ігор та їх трансляція на олімпійському каналі. Наразі вид спорту може увійти до програми Ігор Олімпіад лише за умови попередньої участі у Всесвітніх іграх [3].

У спорті існують універсальні та незалежні організації, які мають відношення до всіх напрямів спорту. До таких відноситься Спортивний арбітражний суд (CAS) і Всесвітнє антидопінгове агентство (WADA). CAS є міжнародною судовою організацією, яка створена у 1984 р. для вирішення суперечок у галузі спорту шляхом арбітражу, що часто виникають при проведенні міжнародних змагань різного рівня.

WADA – структура, що з 1999 р. здійснює координацію боротьби з допінгом у спорті. Створена за підтримки МОК та офіційно визнана ним. Фінансується наполовину МОК та урядами держав, що ратифікували Міжнародну конвенцію ООН про боротьбу з допінгом у спорті. 72 міжнародні спортивні федерації з неолімпійських видів спорту підписали Всесвітній антидопінговий кодекс [4].

Серед можливих шляхів подальшого розвитку організаційно-управлінської системи неолімпійського спорту слід виділити: формування нових спортивних федерацій (пов'язано з тенденцією виникнення нових видів спорту), збільшення кількості видів спорту, якими опікується одна федерація (дозволяє збільшити конкурентноспроможність федерації; приклад: паркур увійшов до Міжнародної федерації гімнастики), укріплення зв'язків з МОК (через домінування цієї структури у спортивному русі, прагнення керівних організацій неолімпійських видів спорту потрапити до програми Олімпійських ігор); перехід з неолімпійського напрямку в олімпійський (і навпаки); створення нових комплексних змагань і відповідно їх керівних структур.

Висновки: 1) Організаційно-управлінська система неолімпійського спорту формується останні 40 років. Виключення складають міжнародні спортивні федерації, виникнення яких розпочалося на початку ХХ ст.; саме вони склали фундамент і передумови до виникнення неолімпійського спорту як цілісного соціально-спортивного явища з головними змаганнями – Всесвітніми іграми; 2) Виділено дві групи структур, що формують організаційно-управлінську систему неолімпійського спорту: специфічні – притаманні лише неолімпійському спорту); загального спрямування (впливають на розвиток неолімпійського спорту). Всі організації взаємопов'язані між собою; 3) Визначено перспективи подальшого розвитку організаційно-управлінської системи неолімпійського спорту, що полягають у структурних та функціональних змінах.

Література:

1. Асоціація міжнародних спортивних федерацій, визнаних МОК. URL : <https://www.arisf.sport/> Дата звертання: 03.04.2020
2. Генеральна асоціація міжнародних спортивних федерацій URL : <https://gaisf.sport/> Дата звертання: 03.04.2020
3. Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор URL : <https://www.theworldgames.org/>
4. Міжнародний рух URL : <https://scu.org.ua/mignarodnii-ruh/>
5. Неолімпійський спорт: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / [Є.В. Імас, С.Ф. Матвеев, О.В. Борисова та ін.]. Київ : НУФВСУ, вид-во «Олімп. л-ра», 2015. 184 с.

ПРОБЛЕМИ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЗМАГАНЬ ЗІ СТРІЛЬБИ З ЛУКА

А.О. Пархоменко; К.В. Краснянський
Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, Україна

Актуальність. Одним з важливих напрямів, які визначають прогрес сучасного спорту, є розробка та впровадження нового спортивного інвентарю та обладнання, удосконалення місць для проведення змагань. Ці чинники